

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət
Dəstəyi Şurası

Azərbaycan Prezidentinin alimlərə
ünvanlanan çağırışının KİV-də
ictimai müzakirəsi

2015-ci il noyabrın 9-u Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) 70 illik yubileyinə həsr olunmuş ümumi yığıncaqda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev proqram xarakterli konseptual çıxış edib. Müasir dünyada baş verən siyasi, iqtisadi, hərbi, mənəvi proseslərin mahiyyətini incəliyi ilə alimlərin diqqətinə çatdıran cənab Prezident Azərbaycanın elm adamlarını ölkənin inkişafında yaxından iştirak etməyə çağırıb, onların qarşısına konkret vəzifələr qoyub.

Jurnalist Ekspert Mərkəzi ölkə başçısının alimlər qarşısında qaldıracağı məsələləri istiqamətlər üzrə təsnifatlandıraraq, layihə hazırlayıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə yardımı ilə həyata keçirilən layihə "Azərbaycan Prezidentinin alimlərə ünvanlanan çağırışının KİV-də ictimai müzakirəsi" adlanır. Layihə çərçivəsində alimlərin iştirakı ilə "Deyirmi masalar" keçirilir, mövzular üzrə səsləndirilən təkliflər "Kaspi" qəzetində dərc olunur. Sonda ən səmərəli təkliflər paket şəklində salınaraq, müvafiq dövlət qurumlarına ünvanlanacaq.

Səkkizinci mövzu:

Əvvəli 09.06.2016-cı il tarixli sayımızda

- Azərbaycanın zəngin tarixinin dünya miqyasına daha dolğun çıxarılması, ermənilərin torpaqlarımıza köçürüldüyünün, Dağlıq Qarabağla yanaşı, İrəvanın da tarixi Azərbaycan torpaqları olduğunun daimiz faktlar əsasında sanballı elmi-tarixi əsərlərlə dünya oxucusuna çatdırılması.

"Deyirmi masa"nın iştirakçıları:

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru Vazeh Əsgərov, Azərbaycan Dillər Universitetinin Regionşünaslıq və Beynəlxalq Münasibətlər fakültəsinin dekanı Anar Nağıyev, AMEA Qafqazşünaslıq İnstitutunun əməkdaşı, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Gözəlova, AMEA Qafqazşünaslıq İnstitutunun əməkdaşı Ramilə Dadaşova, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Zaur Əliyev, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Ziyad Əmrahov, AMEA Fəlsəfə İnstitutunun əməkdaşı Rəzim Əliyev, AMEA Folklor İnstitutunun əməkdaşı, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Ləman Süleymanova.

"Deyirmi masa"nın moderatoru
Jurnalist Ekspert Mərkəzinin
sədri Ceyhun Musaoğlu

Vazeh Əsgərov: Biz həmişə gözləyirik ki, ermənilər nəse eləsin, sonra onlara cavab verək, adekvat addımları ataq. Ermənilər həmişə bizə müxtəlif sürprizlər hazırlayıblar. Bu ənənəyə son qoymaq lazımdır. Daha ermənilərin hansısa hərəkətini gözləməməliyik. Biz indi onlardan irəliləyirik. Tam əminliklə deyə bilərəm ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya yayılması istiqamətində son 10 ildə aparılmış siyasət artıq öz nəticəsini verir. Mən Parisdəki Azərbaycan Evinə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən fransız dilində hazırlan-

İrəvan və Qarabağ: Dünya çapına hansı kitabları çıxaraq?

miş kitabları görəndə çox sevindim. O kitablardan xəbərim yox idi. Ümumiyyətlə, çox qürurverici haldır ki, Parisin mərkəzində Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. Sizə deyim ki, hökumət və konkret olaraq Heydər Əliyev Fondu tərəfindən son illər Fransada çox ciddi işlər görülüb. Bu ölkədə Azərbaycanın mövqələrinin möhkəmlənməsi çox vacibdir. Kitabxanalarda Azərbaycan həqiqətlərinə dair zəngin materiallar olmalıdır. Mən Strasburq kitabxanasına müraciət edib, bir neçə müəllifin kitabını istədim. Fransada belə bir qayda var ki, oxucu istəyirsə, kitabxana həmin kitabları tapır və alır. Mən də istədiyim kitabları sifariş verdim. Deməli, bu təcrübədən geniş istifadə etməliyik. Tələbələrımız kitabxanalara müraciət edib, Azərbaycan həqiqətlərinin yer aldığı, erməni yalanlarının ifşa olunduğu kitabları sifariş verməli, eynəbi araşdırmaçılarda, həmin ölkənin tələbələrində bu kitablara maraq yaratma-

axırda vikinqlərin də erməni mənşəli olduğunu iddia etməyə başladılar. Hazırda Ermənistan dövlətinin siyasəti bilavasitə irqçilik və din üzərində qurulub. Ermənistan hakimiyyətdə olan partiyanın əsas xətti isə yalan və uydurma iddialardan qaynaqlanır. Onlar heç bir həqiqəti qəbul etmirlər. Çalışsınlar ki, ancaq uydurduqları nə varsa hamısını dünyada yaysınlar və bunu mümkün qədər nüfuzlu nəşrlərə, ensklopediyalara salsınlar. Dünya araşdırmaçıları da sözsüz ki, adi bir müəllifin yazdıqlarına deyil, məşhur ensklopediyalara müraciət edəcəklər. Biz bu məqamlara ciddi diqqət yetirməliyik.

Diqqətinizi başqa bir fakta da yönəltmək istəyirəm. Ermənilərin əlifbası başdan ayağa quramadır, oğurluqdur. Təməllə Əliyevanın bu barədə məqaləsi var. Faktlarla göstərilir ki, ermənilər Efiopiya əlifbasını köçürüblər. Buna baxmayaraq, onlar iddia edir ki, əlifbalı guya V əsrin

nin "Qarabağ həqiqətləri" kitabı var və sairə. Bizdə oxuyan yoxdur və ya o kitablara tərcümə edən tapılmır.

Vazeh Əsgərov: Mən burada bir məqamı da qeyd etmək istərdim. Bu da könnüllük prinsipinə bağlıdır. Yəni əgər ortada dövlət marağı və xalqın menafeyi varsa, biz bu yöndə fəaliyyətimizin stimullaşdırılmasını gözləməməliyik. Axı söhbət Vətəndən gedir və deməli, bizim hər birimiz olduğumuz və yaşadığımız ölkədə bir əsgər kimi dövlətimizin keşiyində dayanmalı, xalqımıza aid bütün həqiqətləri yaymağa səy göstərməliyik. Bu işlərə görə təmənnə güdmək olduqca böyük yanlışlıqdır. Baxın, bu gün biz bu müzakirələrə öz istəyimizlə qatılmışıq. Bizi heç kəs məcbur eləməyib. Niyə gəlmişik? Çünki torpağımızın işğal altında olması, Azərbaycanın tarixən üzleşdiyi ədalətsizliklər bizi narahat edir. Əgər mən özümü ziyalı hesab edirsəm, deməli, belə müzakirələrə mütləq qatılmalı, təkliflərimi verməliyəm. Hesab edirəm ki, hər bir azərbaycanlı üzərindəki məsuliyyəti hiss etməlidir.

Anar Nağıyev: Buradakı müzakirələrdən də görünür ki, bizim zəif tərəflərimizdən biri pərakəndə fəaliyyətdir. Hesab edirəm ki, müzakirə etdiyimiz məsələyə yanaşma konseptual olmalıdır və bütün fəaliyyətimiz konkret proqramlara söykənməlidir. Burada erməni əlifbasından danışıldı. Niyə biz həmin faktı - məqaləni xarici dillərə tərcümə etdirib, məsələn, Kananın nüfuzlu bir nəşriyyatında çap etdirməyək?

Ziyad Əmrahov: Çox yaxşı müzakirələr gedir, müxtəlif tarixi mənbələrdən danışılır. Amma gəlin, biz çox da uzağa getməyək. Təkcə Azərbaycanın çar Rusiyası tərəfindən işğal olunmasından əvvəlki dövrü - Xanlıqlar dövrünü əhatə edən kitablara, əsərlərə nəzər salmaq kifayətdir. Hansısa birində erməninin adına rast gəlinirmi? Təbii ki, yox. Qədim Azərbaycan torpaqlarına dair həmin dövrə aid əsərlərdə erməni adı keçirmi? Sözsüz ki, keçmir. Təkcə bunun özü göstərir ki, İrəvan və Qarabağ Azərbaycanın əzəli torpaqlarıdır. 1805-ci ilin may ayında imzalanmış Kürəkçay müqaviləsinin tərəfləri kimlər idi? Bir tərəfdə Qarabağ xanlığı, bir tərəfdə də çar Rusiyası. Bu sənədlərdə də erməni sözü keçmir. Biz dünyaya erməni yalanlarını göstərmək istəyiriksə, təkcə 1828-ci ilə qədər yazılmış əsərləri orata çıxarmaqla mənfur qonşularımızın uydurmalarını ifşa edə bilərik. Tamamilə mümkündür ki, biz bu əsərləri təzədən müxtəlif dillərdə dərc etdirək. Hər halda bu məsələ nəzərdən keçirilərsə, çox yaxşı olar. Yeni nəsil bu məlumatlarla tanış deyil.

Nigar Gözəlova: Mənim müzakirə etdiyimiz məsələlərlə bağlı konkret təkliflərim var. Fikirəcə, biz çox qısa zamanda "İrəvan - qədim Azərbaycan yurdu" adlı beynəlxalq konfrans keçirməliyik. Həmin konfransın gündəliyinə bir çox mövzular salmaq mümkündür. Elə təkcə bizim bu müzakirəmizdə bir neçə istiqamət üzrə fikirlər səsləndir. Məsələn, konfransın gündəliyinə bu məsələləri salmaq olar.

(Ardı var)

Hazırladı: Nicat Dağlar
Jurnalist Ekspert Mərkəzinin
sədr müavini

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maliyyə dəstəyi ilə hazırlanıb

lıdırlar. Təsəvvür edin ki, təkcə Strasburqa azərbaycanlı tələbələrin yaratdığı 7 təşkilat var. Mən araşdırdım və məlum oldu ki, onların heç bir fəaliyyəti yoxdur. Amma istək olsa, onların hamısı bir araya gəlib ciddi iş nümunəsi yarada bilərlər.

Anar Nağıyev: Biz gerçəkliyi də etiraf etməliyik ki, Avropa ölkələrindəki diasporumuzdan arzulanan fəaliyyəti görmürük. Səfirlərimiz də diaspor nümayəndələrlə sıx əməkdaşlıq qurmağa o qədər də maraqlı deyillər. Çünki diaspor təşkilatlarının arasında çox vaxt konfliktlər olur. Bir-birlərinin əleyhinə iş aparırlar. Hətta ciddi qarşıdurmalara gedənlər də var və belə hallar sözsüz ki, birgə fəaliyyətin qurulmasına mane olur.

Rəzim Əliyev: İdeoloji müharibənin kökündə təkcə erməni məsələsi dayanmır. Erməniləri əvvəldən yönləndirən böyük dövlətlər olub. Onlardan türk imperiyasını dağıtmaq üçün istifadə ediblər. Ermənilər də həmişə şirniklənərək, onları idarə edənlərə xidmət göstərirlər. Sonrakı mərhələlərdə o qədər əndazəni aşdırlar ki,

əvvəllərində kəşf olunub. Belə ağı yalanlar uyduran bir xalqın əməllərinə qarşı ciddi mübarizə təşkil etmək istəyiriksə, deməli, yalnız elmə əsaslanmalıyıq. Gələcəkdə Azərbaycan həqiqətlərlə bağlı kitablara yazılarkən dünyaca məşhur nəşriyyatlarla işləməliyik ki, yazdıqlarımız geniş oxucu auditoriyasına yayıla bilsin. İdeoloji müharibəni isə ancaq və ancaq elmi əsaslarla söykənərək aparmaq lazımdır.

Nigar Gözəlova: Problemlərdən biri də öz yazdıqlarımızı özümü oxutdura bilməməyimizdir. Mən doktorluq işi yazmışam. Ortaya qoyuram ki, bunu oxusunlar, mənə irad bildirsinsinlər. Dörd il çalışdım ki, yazdıqlarıma diqqət ayrılısın və axır ki, oxutdura bildim. Bilirsiniz, biz əvvəlcə özümüz oxumalı və oxutdurmalıyıq ki, dünya miqyasına çıxanda geniş informasiya bazamız formalaşsın. Burada deyildi ki, erməni yalanları və vəhşilikləri barədə kitablara azdır. Mən bununla razı deyiləm. Kifayət qədər kitablarımız var. Məsələn, Vilayət Quliyevin "Erməni zülmü", "Erməni terroru" kitabı var. Daxili İşlər Nazirliyi-